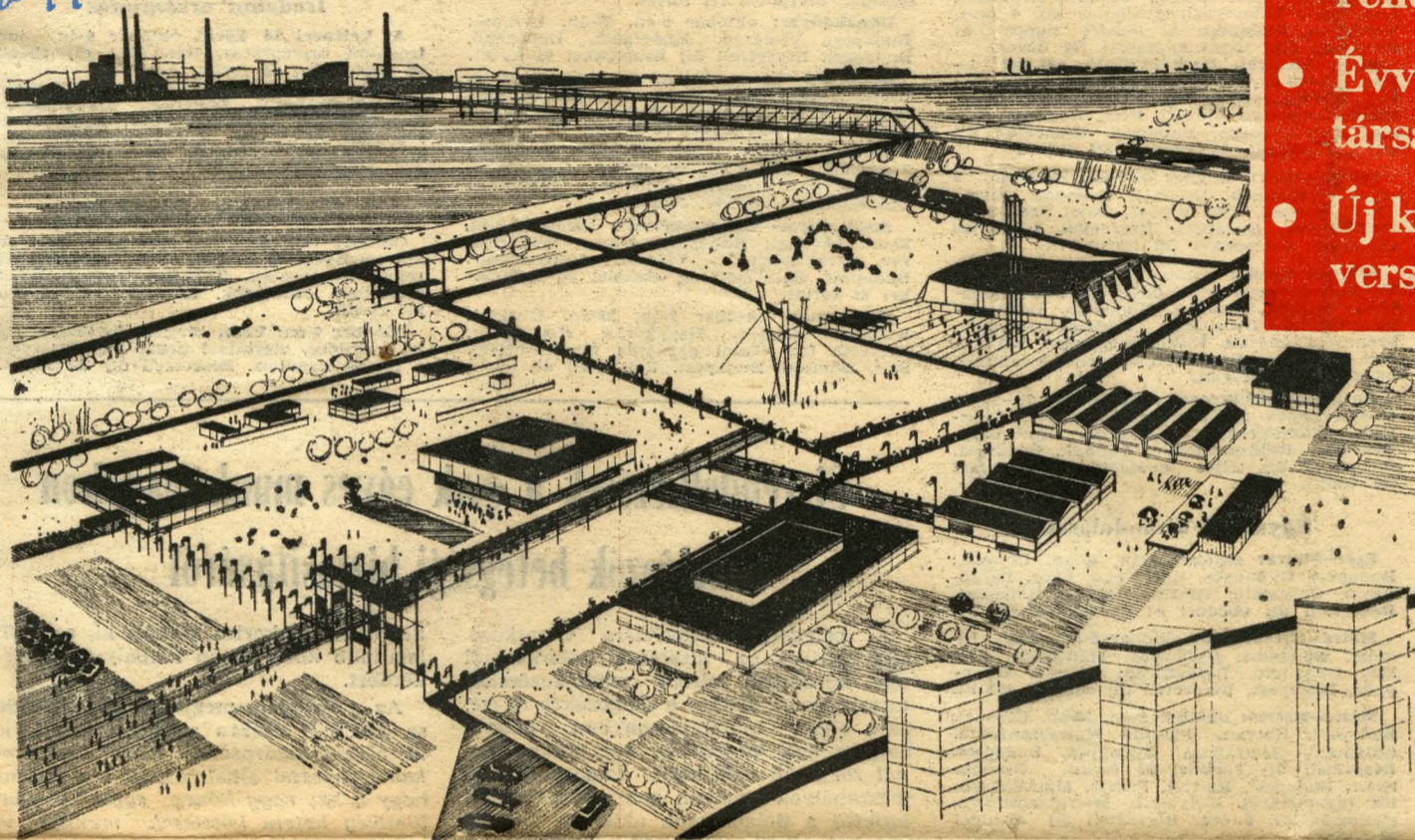

Figyelő

GAZDASÁGPOLITIKAI HETILAP

Mit hoz a holnap Lágymányoson?

Az új lágymányosi vásártérület vázlatos képe, a létesítendő főbb kiállítási épületekkel. Középen a tervezett Petőfi- és Kossuth-esernök, jobbszélen egy további nagy pavilon helyezkedik el.

A kis szobában, amelynek ablakából ásóval-lapáttal buzgólkodó „civiliek” se-regére, oda-vissza forduló teherautóoszlopokra nyílik kilátás, szinte percenként szól a telefon. A kerületi tanács és a Vásárrendező Iroda kiküldöttjei szervezik, igazgatják az utóbbi évek arányaiban és lendületében is legnagyobb társadalmi összefogását a lágymányosi nemzetközi vásárváros építésénél. Mire e sorok megjelennek, kerekén 50 000 dolgozó, diák és katona vette már ki részét a munkából, a 80 hold kiterjedésű területen. Lágymányos „divatba jött”: a tervezett vásárváros a hatalmas, egyre bővülő lakótelep, benne az ország legszebb, legkorszerűbb iskolájával, a szinte máról holnapra elővárosított látványos Park-vendéglő, a Bartók-színpad, az Ifjúsági-park a Fenegetlen tő partján, a világvárosi színvonalon ujjászült Gellért-szálló, a figyelmet Budapest egyik legnagyobb ütemben fejlődő és adottságai folytán talán leggazdagabb perspektíva felé tekintő kerületére irányította.

A fejlődés méreteit jól jellemzi, hogy az ideai népszámlálás szerint a XI. kerület lakossága már meghaladta a 110 ezret — ez megfelel kb. Pécs teljes lélekszámának — s 1949-hez viszonyítva csaknem 24 ezerrel növekedett. Ez a 27,1 százalékos növekedés kerekén kétszerese a fővárosi átlagnak és Csepelt, valamint a felszabadulás utáni első években igen gyéren lakott I. kerületet nem számítva, legnagyobb ütemű az összes kerületek között. Ma már Lágymányos a főváros ötödik legnagyobb kerülete — belterületnek csak a VII., VIII., XIII. és XIV. kerület előzi meg. De az elkövetkező években előreláthatólag még tovább javít „helyezésén.”

A rendkívül gyors ütemű fejlődés természetesen magyarázata, hogy ez a kerület talán egyetlen olyan, az előnyös közlekedési lehetőségek miatt szinte „belterületnek” minősíthető része a fővárosnak, ahol nagyszabású lakásépítési programot lehet végrehajtani. Már az utóbbi években a XIII. és XIV. kerület után itt épült a legtöbb lakás a fővárosban: 1950-től 1959 végéig 4853 — ennek több mint a fele 1957—1959 között —, és egyedül a lágymányosi lakótelep 1965-ig további 2684 lakással bővül. Ez a városrész nem-

régén még a „fogóhíjak kerülete” volt, de az üres telkeken tucatszámra létesülnek az OTP öröklakásos házak is, s így a legutóbbi felmérés már csak 160 fogóhíjat talált. Újabb szövetkezeti lakóházakat is építenek, mint pl. a Fehérvári úton és a Tétényi úton. Rövidesen hozzákezdnek a második ötéves terv egyik legnagyobb fővárosi lakásépítkezéséhez, a Fehérvári út és Kelenföld között megvalósuló nagy kelenföldi lakótelep építéséhez is.

Lágymányos tehát „fiatal” kerület: lakásainak már az 1954. július 1-i felmérés szerint is csak 18,3 százaléka épült 1920 előtt, holott ez az arány akkor fővárosi viszonylatban több mint 36 százalékot tett ki. Igaz, hogy a régi lakóházak viszonylag kis hányadának felújítása is sok gondot ad a kerületnek; bár amíg például 1953-ban csak 7,7, ez évben már 51,3 millió forintot fordítanak erre a célra. 1965-ig a régi épületek körülbelül egyharmadát tatarozzák. Ma már szinte az utolsó simításokat végzik a kerület három nagy sugárútja: a Bartók Béla út, a Boeckay út és a Villányi út teljes korszerűsítésén. Ezen — a két utóbbi két széles úttesttel — végig fénycsóvilági fással, rövidesen valóban világvárosi képet nyújtanak. Hasonlóképpen korszerűsítik a Karinthy Frigyes utat (volt Verpeléti út), amelynek forgalma, jelentősége az új vásárváros épülésével nagymértékben növekedik.

Külön érdekessége a kerületnek, hogy már eddig is itt valósult meg az összes emeletlámpák mintegy 40 százaléka, s a tanács továbbra is példamutatón támogatja ezt a rendkívül gazdaságos lakásnyerési lehetőséget. Sajnos, itt is tapasztalható, hogy ennek a lehetőségnek teljes értékű kihasználását — hasonlóan az egész fővárosban — mindmáig fékezi az erre alkalmas épületek általános, módszeres felmérésének hiánya; ennek már régen sürgető elvégzéséről sem az Építésügyi Minisztérium, sem a fővárosi tanács nem gondoskodik.

Lágymányos gyors ütemű fejlődéséből következnek a hirtelen növekvő lakosság ellátásával kapcsolatos problémák is. A bolthálózat egy egységére 1957 végén fővárosi átlagban 283 lakos, a XI. kerületben 339 lakos jutott (a hegyvidéket is magában foglaló XII. kerület után a leg-

rosszabb budapesti arány). Az élelmiszerboltok tekintetében még rosszabb volt a helyzet: a 313-as budapesti átlaghoz képest a kerületben 416 lakosra jutott egy élelmiszerbolt. Azóta kétszerte-nél több bolt lett, de még nagyobb ütemben nőtt a lakosság, s itt azt a különleges kerületi sajátosságot sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a helyben lakóknak kívül a délutáni-esti órákban mindennap valóságos ostrom alá veszik a boltokat a „transzitorgalomban” Budafok, Nagytétény, Kelenföldi pu., Budaörs, Törökbálint, Erd és más közeli települések felé hazatérők tízezrei is. Végül soron ezt a problémát talán csak egy nagy kapacitású áruház és vásárcsarnok létesítésével lehet majd megoldani.

A gyors fejlődés nagy erőfeszítést követel az egyéb kommunális létesítmények építésénél is. A nemrég megnyílt új iskolák ellenére például az 1959/60-as tanév elején a kerületben még 65 általános iskolai tanuló jutott egy tanteremre, szemben az 53-as budapesti átlaggal. A második ötéves tervre előirányzott 56 új tanterem létesítése javítani fog ezen a helyzeten. Nemsokára hozzákezdnek, többek között, a 16 tantermes új Stocek utcai iskola építéséhez.

Nagyobb távlatban gyökeres megoldásra várnak a közlekedés sürgető problémái is, hiszen például a kerület központja, a Móricz Zsigmond körtér ma a főváros „elismerten” legtöbb nehézséget okozó csomópontja. A rendkívül felduzzadt járműforgalom kívül reggelként és a délutáni-esti órákban valóságos népvándorlás figyelhető meg itt — elsősorban a forgalom elterelésének és a közlekedési járatok megfelelő folyamatosságának hiányában. A cél csak a villamos, HÉV- és autóbussz-végállomások fokozatos megszüntetése, illetve áttelepítése lehet. Ennek első üteme rövidesen meg is valósul, hiszen a vásárváros létesítése önmagában is sürgeti a körtéri forgalom tehermentesítését. Célszerűek azok az elgondolások, amelyek szerint a Petőfi-hídon átmenő villamosjáratokat megszakítás nélkül irányítanák át a Körtéren keresztül a Villányi útra, illetve a Bartók Béla útra. Előbb-utóbb meg kell valósítani a HÉV útvonalának átirányítását a Budafoki útra, az albertfalvai kitérőtől.

- Vita a nyereségrészesedés rendszeréről
- Évvégi külföldi társasutazások
- Új keresztrejtvény-verseny

Az 1000 voltra méretezett motorkocsik ma csak dögögni tudnak a Fehérvári út felső vezetékének 500 V-os feszültsége mellett, és lefekeznek az egész forgalmat. Hasonló feladatok várnak megoldásra az utépítés és javítás terén — bár erre a célra az utóbbi tíz évben 84 millió forintot fordítottak —, valamint a mindinkább belső területté előlépő külső városrészek közművesítése céljából is. Régóta esedékes egy kenyérgyár létesítése is, ami a vidéki üzemmel egyébként is rendelkező Budafoki úti Zamat-kávészergyár áttelepítésével jelentősebb építési beruházás nélkül is megoldható lenne.

Az épülő, fejlődő Lágymányos méltó keretet nyújt majd az új nemzetközi vásárvárosnak is, amelynek építése hatalmas lendülettel indult meg. Jellemző erre például, hogy a terv szerint mintegy 4-5 hónapra előirányzott ügynevezett durva tereprendezés, amelynek során többek között kb. 100 ezer köbméter anyagot mozgatnak meg, a nagyarányú társadalmi munka folytán az első két hónap elteltével már mintegy 75 százalékban elkészült. Az ezt követő ügynevezett finom tereprendezés, illetve parképítés — ideértve a fásítást és gyeperést is — az Irinyi János út és a vásártérület közötti első szakaszban már ebben az évben megkezdődik.

A rendkívül gyors ütemű parkosítást elősegíti majd, hogy mintegy 600 felnőtt fát ültetnek be a korábban „sivatagszerű” 80 holdas területen, amelyek mintegy keretbe foglalják a közújakkal teleltetendő fiatal fák ezreit. Befejezés előtt állnak már a vásártérület közútjai is, amelyek egyben a vásárparkok felvonulási útjait is szolgálják majd. A vásárvárosban egyébként saját erőből 30 ezer m² alapterületű állandó és 20 ezer m² alapterületű ideiglenes jellegű, a vásáridőszakon kívül sport- és egyéb rendezvények céljaira is alkalmas kiállítási csarnokok épülnek, amelyekhez más kiállító országok által emelt épületek is csatlakoznak. A nagyobb létesítményeket kiegészítő számos kisebb pavilonon kívül a kultúrpark vonzóerejét növelik az ott elhelyezendő vendéglők, kislabdapályák és egyéb létesítmények is.

A jövőt nézve utólag, de korántsem utolsósorban kell beszélünk arról, hogy Lágymányos nemcsak a főváros távlatilag is egyik leggyorsabb fejlődésű lakótelepülése, hanem — Csepelt nem számítva — negyedik legnagyobb ipari kerülete is.

Az eredmények itt is biztató holnap felé mutatnak, a kerületben lévő állami ipar termelése ugyanis 1959-ben 16,2, ez év első felében pedig 15,2 százalékkal nőtt a megelőző év, illetve félévhez viszonyítva, de ennél is fontosabb a termelési hatékonyság kedvező alakulása. Amíg ugyanis 1959-ben a termelés volumen-növekedését már 62,8 százalékban a termelési hatékonyság emelkedésének köszönhetjük, ugyancsak ez év első felében elért 63,3 százalékos arány biztatást nyújt arra, hogy ez év végéig sikerül a célul kitűzött 2/3-os arányt elérni.

Lágymányos tehát „széles fronton” halad előre, s nemcsak már fejlődésének eddigi eredményeivel hívja fel magára a figyelmet, hanem korszerűségben, lendületben, s társadalmi összefogásban is felkészül arra, hogy Budapest valóban világvárosi kerületévé váljék.

(follinus)